

Розвиток іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання

Бадер С.О.¹

Отримано	Затверджено	Секція	УДК
03.11.2021	13.12.2021	Педагогіка	373.31

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.5816957>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Дослідження присвячено розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання. Мета статті – розробити й емпірично встановити ефективність авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання.

Дослідження передбачало розробку, упровадження й оцінку ефективності авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання. Дослідження складалося із констатувального, формувального, контрольного етапів. На констатувальному етапі проведено настановчу підготовку суб'єктів освітнього процесу до роботи в умовах змішаної моделі навчання, здійснено вступний моніторинг сформованості іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти. Формувальний етап передбачав розробку й упровадження авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання. На контрольному етапі здійснювався підсумковий моніторинг сформованості іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти та проводилася оцінка ефективності авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання на основі порівняльного аналізу моніторингових даних констатувального та контрольного етапів дослідження. Респондентами дослідження стали студенти закладів вищої освіти: ЗВО 1, ЗВО 2, ЗВО 3, які опановують спеціальності: міжнародна діяльність, міжнародні відносини. Усі здобувачі освіти навчаються на 1, 3 і 5 курсах. Усього було опитано 138 студентів (68 осіб експериментальної і 70 осіб контрольної груп).

Дослідженням підтверджено, що реалізація методики організації формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти, яка передбачають оптимальне поєднання змішаного навчання із сучасним цифровим інструментарієм та з професійною спрямованістю іншомовної підготовки у системі закладів вищої освіти, сприяє удосконаленню іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти.

Пропонована у межах дослідження модель може бути використана у будь-якому закладі вищої освіти задля розвитку іншомовної компетентності студентів та легко адаптується відповідно до інтересів та опановуваної спеціальності.

Ключові слова: студенти, іноземна мова, компетентність, викладання, змішане навчання, освітній процес, суб'єкти освітнього процесу.

¹ Бадер С.О., доктор педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9225-423X>

Development of foreign language competence of higher education seekers in the context of blended learning

Annotation. The research is devoted to developing foreign language competence of higher education seekers in the context of blended learning. The purpose of the article is to develop and empirically establish the effectiveness of the author's model of the development of foreign language competence of higher education seekers in the context of blended learning.

The study involved the development, implementation and evaluation of the effectiveness of the author's model for the development of foreign language competence of the applicant in higher education in a blended learning environment. The study consisted of ascertaining, forming, control stages. At the ascertaining stage, the preparatory preparation of the subjects of the educational process to work in a mixed education model was carried out. The introductory monitoring of the formation of foreign language competence of higher education students was carried out. The formative stage presents the development and implementation of the author's model for the development of foreign language competence of the applicant in higher education in a blended learning environment. At the control stage, the final monitoring of the formation of foreign language competence of higher education seekers was carried out, and the effectiveness of the author's model of development of foreign language competence of higher education seekers in blended learning was assessed on the basis of comparative analysis of monitoring data. Respondents of the study were students of higher education institutions: IHE 1, IHE 2, IHE 3, who master the specialities: international activities, international relations. All students study in the 1st, 3rd and 5th courses. A total of 138 students (68 experimental and 70 control groups) were interviewed.

The study confirmed that the implementation of the methodology for organizing the formation of foreign language competence of higher education, which provides an optimal combination of blended learning with modern digital tools and professional orientation of foreign language training in higher education, helps to improve foreign language competence of higher education.

The model proposed within the study can be used in any higher education institution to develop the foreign language competence of students and is easily adapted to their interests and speciality.

Keywords: students, foreign language, competence, teaching, blended learning, educational process, subjects of educational process.

ВСТУП

Іншомовні знання, уміння, навички, високий рівень оволодіння іноземною мовою є неодмінною складовою професійної компетентності сучасного фахівця, вагомою складовою фахової підготовки здобувача вищої освіти. Особливо це актуально для студентів, які опановують спеціальність у напрямі міжнародних відносин і міжнародної діяльності. Адже вони мають оволодіти високим рівнем іншомовної компетентності задля досягнення професіоналізму у майбутній діяльності, для побудови власної професійної кар'єри. Незважаючи на те, що у закладах вищої освіти приділяється значна увага розвитку іншомовної компетентності здобувачів освіти, викладацькою спільнотою здійснюється постійний пошук, розробка, апробація й упровадження ефективних технологій, методів, прийомів викладання іноземної мови студентам, що опановують фах у сфері міжнародних відносин. Активне упровадження технологій дистанційного навчання у систему підготовки кадрів у закладах вищої освіти загалом і дотримання соціальних обмежень задля протидії світовій пандемії значною мірою трансформували освітній процес. Це актуалізувало необхідність упровадження моделей змішаного навчання як своєрідного консенсусу між традиційним очним і дистанційним навчання. У таких умовах посилилась відповідальність викладацького складу закладів вищої освіти за формування фахових компетентностей студентів. У викладанні іноземної мови у таких умовах теж виникла необхідність упровадження певних коригувально-адаптувальних дієвих методичних засобів, за допомогою яких можна організувати освітній процес з набуття іншомовної компетентності у форматі змішаного навчання.

Сучасна концепція змішаного навчання є поліваріантною, адже воно розглядається як стратегія, спосіб надання, можливість, освітня зміна, педагогічний підхід [19], поєднання класичного способу навчання із інтерактивною співпрацею у мережі Інтернет [Suo Yan Ju, Suo Yan Mei, 2018]. У сучасних наукових працях змішане навчання в іншомовній підготовці розглядається у контексті його інструментального супроводу, зокрема через використання ІКТ, онлайн-сервісів, додатків WhatsApp та Instagram для сприяння вивченню мови [4-7], трансформації ролей учасників освітнього процесу [18], позитивного впливу на формування іншомовної компетентності здобувачів освіти [16-18]. Незаперечний науковий інтерес становлять проблеми й перспективи змішаного навчання з іноземної мови загалом і під час світової пандемії COVID-19 зокрема [22], у яких основний наголос робиться на вищій ефективності змішаного навчання порівняно із традиційним і електронним [10]. Це актуалізує необхідність активного упровадження онлайн-курсів, проектно-орієнтованого програмування у комбінації із творчими комунікативно-орієнтованими заняттями задля ефективного формування іноземної мовної компетентності [6]. Дослідники намагаються оптимізувати процес змішаного навчання через використання веб-квестів, онлайн-вікторин [15], удосконалення підготовки викладацького складу [11], вказують на залежність ефективності упровадження змішаного навчання від ставлення до нього здобувачів освіти та їх цифрової грамотності [27]. Потенційний вплив на ефективність змішаного навчання має залучення здобувачів освіти до оцінки його переваг, проблем, внесення пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу за змішаною моделлю [1]. У перспективі це гарантує здобувачам освіти гнучкість, зручність і результативність навчання [12]. При організації освітнього процесу за змішаною моделлю, слід враховувати можливість онлайн-взаємодії між усіма дотичними суб'єктами, узгодженість дидактики та технологічних інструментів, відповідність потребам, навичкам і переконанням здобувачів освіти, настановчу та коригувальну підготовку усіх учасників освітнього процесу [24].

Спільними для проаналізованих вище наукових візій є актуальність змішаного формату навчання, превалювання його перспектив над проблемами й викликами сучасної освіти, утвердження думки про ефективність оптимального комбінування традиційних та інноваційних моделей організації змішаного навчання. Проте у наявних працях практично відсутні емпірично перевірені з доведеною ефективністю сучасні практики й методики організації формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти, які передбачають оптимальне поєднання змішаного навчання із сучасним цифровим інструментарієм та з професійною спрямованістю іншомовної підготовки у системі закладів вищої освіти.

Проаналізовані наукові джерела актуалізують необхідність розробки моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання.

Мета статті – розробити й емпірично встановити ефективність авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання.

Завдання: проаналізувати стан вивченості проблеми розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання; розробити, упровадити й перевірити ефективність авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання; порівняти отримані результати із наявним зарубіжним досвідом в означеному напрямі, встановити спільні й відмінні риси; зробити висновки ефективності пропонованої авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання.

Гіпотези дослідження:

- іншомовна підготовка здобувачів вищої освіти буде ефективною за умов раціональної побудови моделі змішаного навчання;
- упровадження моделі змішаного навчання сприяє мотивації здобувачів вищої освіти до удосконалення іншомовної компетентності;
- ефективність змішаного навчання залежить від технічних можливостей учасників освітнього процесу;
- поєднання у моделі змішаного навчання традиційних підходів, цифрових інструментів і професійної спрямованості викладання сприяє удосконаленню іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці й упровадженні у систему підготовки здобувачів вищої освіти у сфері міжнародних відносин авторської моделі розвитку іншомовної компетентності в умовах змішаного навчання.

Методика дослідження

Дослідження передбачало розробку, упровадження й оцінку ефективності авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання. Дослідження складалося із таких етапів: констатувального, формувального, контрольного. На констатувальному етапі проведено настановчу підготовку суб'єктів освітнього процесу (студентів і викладачів) до роботи в умовах змішаної моделі навчання, здійснено вступний моніторинг сформованості іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти. Формувальний етап передбачав розробку й упровадження авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання. На контрольному етапі здійснювався підсумковий моніторинг сформованості іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти та проводилася оцінка ефективності авторської моделі розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання на основі порівняльного аналізу моніторингових даних констатувального та контрольного етапів дослідження.

Респондентами дослідження стали студенти закладів вищої освіти: ЗВО 1, ЗВО 2, ЗВО 3, які опановують спеціальності: міжнародна діяльність, міжнародні відносини. Усі здобувачі освіти навчаються на 1, 3 і 5 курсах. Вибір груп респондентів зроблено із урахуванням їхньої інтеграції у зміст спеціальності, яку вони опановують, рівня оволодіння іноземною мовою.

Усього було опитано 138 студентів (68 осіб експериментальної і 70 осіб контрольної груп). Результати моніторингу оцінювалися за шкалою: «відмінно»(А- 90-100), «добре» (В- 80-89), (С 70-79); (D 60-69), (E 50-59); незадовільно (FХ 35-49), (F 0-35).

Упровадження пропонованої у межах наукового пошуку авторської моделі формування іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання передбачало втручання в освітній процес трьох закладів: ЗВО 1, ЗВО 2, ЗВО 3. Таке втручання було погоджено із адміністрацією, викладацькою та студентською спільнотами.

Моніторинговими й експериментальними процедурами охоплено 138 студентів. Вік респондентів – 17-21 рік. Вступний моніторинг проведено на початку I семестру 2020/2021 навчального року. Авторська модель упроваджувалась упродовж I семестру поточного навчального року. Контрольний етап експерименту реалізовано у II семестрі 2020/2021 навчального року. Упровадження моделі відповідно на першому, третьому і п'ятому курсах різняться тільки обсягом і складністю лексичного й комунікативного матеріалу, а сама концепція моделі залишається незмінною.

Моніторинг на констатувальному та контрольному етапах дослідження передбачав виконання затверджених на факультетах баз експерименту тестових завдань. Опитування студентів здійснювалося через Google форми. Облік і обробка результатів здійснювалася за допомогою програми Excel.

Результати

У межах наукового пошуку було розроблено авторську модель розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання. Пропонована нами авторська модель складається із таких компонентів (рис.1), як: мотиваційно-когнітивний, практично-діяльнісний, імпровізаційно-творчий, ціннісно-етичний, комунікативно-рефлексивний.

Мотиваційно-когнітивний компонент моделі передбачає наявність у здобувача освіти постійного прагнення до удосконалення й коригування поточного рівня розвитку іншомовної компетентності, наявність чіткого алгоритму подальшого набуття знань, умінь і навичок у межах формату змішаного навчання.

Практично-діяльнісний компонент характеризується здатністю здобувача вищої освіти демонструвати поточний рівень розвитку іншомовної компетентності при виконанні професійно орієнтованих завдань за заданою викладачами програмою та з урахуванням власних навчально-пізнавальних можливостей в умовах змішаної моделі навчання.

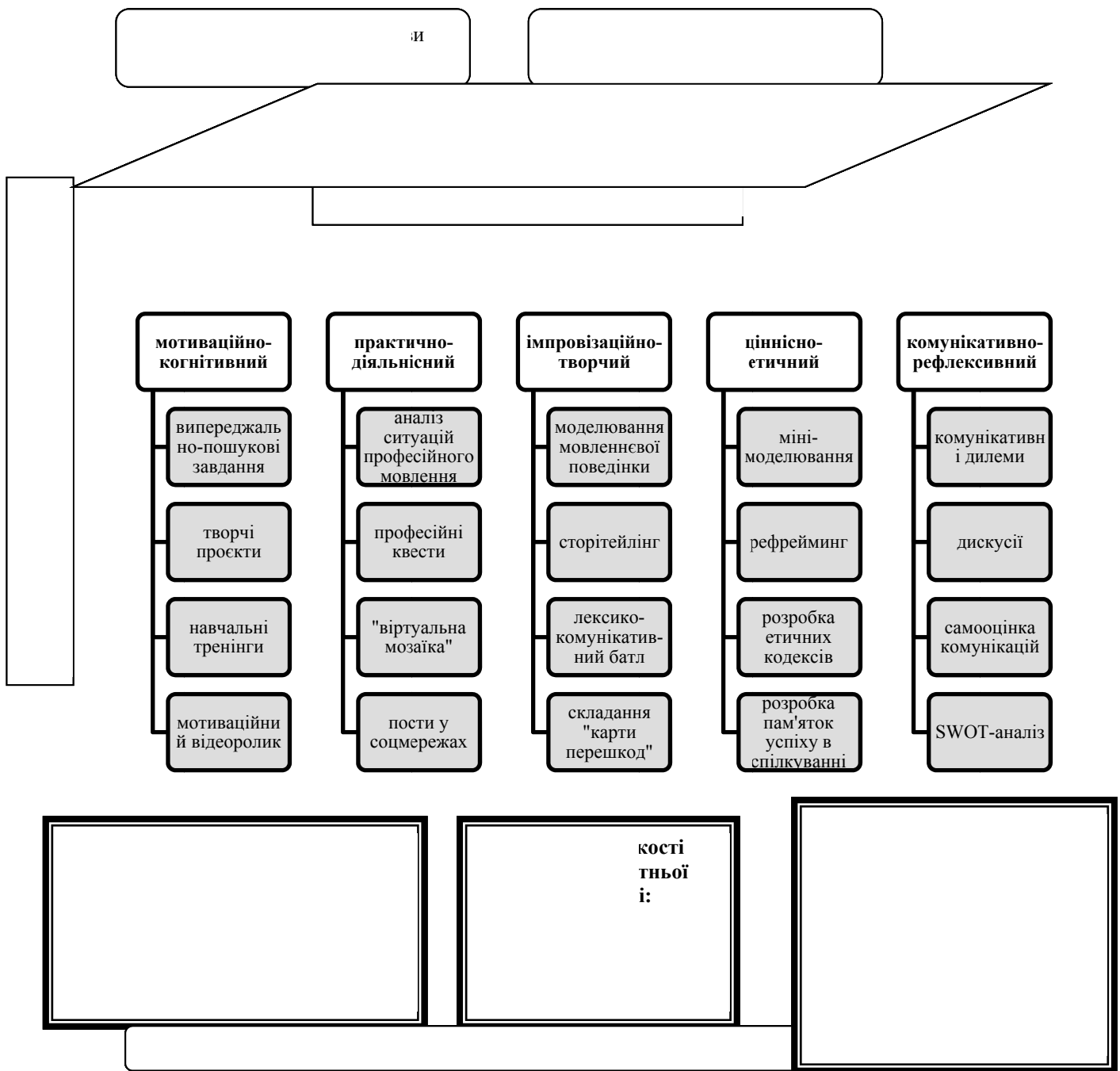

Рис.1. Авторська модель розвитку іншомовної компетентності здобувача вищої освіти в умовах змішаного навчання

Імпровізаційно-творчий компонент передбачає формування у студентів здатності вирішувати нетипові й суперечливі мовленнєві ситуації без попередньої підготовки, демонстрації творчого підходу до вирішення нестандартних професійних ситуацій без допомоги викладача в умовах змішаного навчання.

Формування ціннісно-етичного компонента має на меті вироблення у здобувачів вищої освіти чіткої й стійкої системи ціннісних орієнтацій, опанування іншомовних етичних норм і нормативів поза межами безпосереднього спілкування і здатності використовувати сформовані цінності й етичні норми в умовах реальних професійних комунікацій.

При урахуванні комунікативно-рефлексивного компонента моделі слід брати до уваги рівень комунікативного потенціалу студента, його майстерність оволодіння іншомовним словом і успішність комунікативних транзакцій професійного змісту, здатність здійснення оцінки успішності й ефективності комунікацій в режимі реального часу й поза ним.

Для кожного із компонентів запропонованої нами моделі рекомендуємо використання різноманітних завдань, а також певні організаційно-педагогічні умови.

Для реалізації мотиваційно-когнітивного компонента моделі в умовах змішаного навчання задля розвитку іншомовної компетентності доцільно використовувати випереджально-пошукові завдання, роботу в малих групах, творчі проекти в режимі офлайн, тренінгові технології. Ефективність реалізації практично-діяльного компонента моделі залежить від успішності студентів у вирішенні реальних навчально-виробничих ситуацій із використанням іншомовного опанованого матеріалу, від використання професійних квестів. Задля втілення імпровізаційно-творчого компонента моделі вбачаємо доцільність використання нестандартних професійних ситуацій, які потребують не тільки задіяння мовленнєвих умінь і навичок, але й творчого підходу до вирішення, причому такі ситуації мають бути спонтанними й максимально наближеними до реальності.

Умовою реалізації ціннісно-етичного компонента моделі є побудова мовленнєвих моделей поведінки із урахуванням полікультурного середовища, специфіки цільових аудиторій та із обов'язковим використанням усталених етичних кліше іноземної мови.

Реалізація комунікативно-рефлексивного компонента досягається через виконання студентами завдання із само- і взаємооцінювання ефективності власних комунікативних актів певної тематичної спрямованості.

Для успішної реалізації запропонованої авторської моделі усі суб'єкти освітнього процесу мають бути наділеними адаптивністю, мобільністю, толерантністю і мотивацією. Завдяки адаптивності вони зможуть швидко адаптуватися до трансформаційних освітніх викликів і переналаштувати систему викладання й опанування знань відповідно. Мобільність дасть змогу здобувачам освіти і викладацькому складу не залежати від умов навчання і працювати на високий результат. Толерантність дасть можливість адекватно реагувати на різноманітність у навчанні й викладанні. Будучи умотивованими, суб'єкти освітнього процесу зможуть подолати будь-які бар'єри й адекватно реагувати на нові виклики, актуалізовані активним упровадженням змішаного навчання.

Організаційно-педагогічними умовами реалізації моделі є:

- створення позитивного мікроклімату у взаєминах між суб'єктами освітнього процесу;
- формування толерантного ставлення до урізноманітнення й диверсифікації методів і прийомів навчання;
- достатній і високий рівень ІКТ-компетентності суб'єктів освітнього процесу;
- досягнення оптимального комбінування методів, прийомів, форм роботи, технологій навчання;
- раціональний розподіл навчального матеріалу із урахуванням індивідуальних особливостей груп та способів організації освітнього процесу.

Система запропонованих у межах авторської моделі завдань розроблена із урахуванням усіх її компонентів, на пряму підготовки здобувачів освіти (міжнародні відносини) та була трансльована здобувачам освіти через Google Classroom, Zoom, WhatsApp, Instagram, вайбер:

1. Підготувати сценарний план міжнародної зустрічі з іноземними партнерами у форматі онлайн. Презентацію до нього надіслати викладачеві на перевірку. Пропоновані у межах сценарного плану діалоги обговорити у ході навчальних занять.
2. Скласти етичний кодекс фахівця з міжнародних відносин (10-15 позицій), поширити його як допис у соцмережах.
3. Розіграти разом із однокласниками конфліктну комунікативну ситуацію з іноземними партнерами, зробити на її основі відеоролик про те, як правильно поводитися під час конфлікту.
4. Підготувати проект івенту у міжнародній компанії, врахувавши цінності компаній-учасників та скориставшись при цьому електронними словниками.
5. Підготувати питання для онлайн-вікторини учасників міжнародного заходу.
6. Сформулювати і записати правила успішних міжнародних комунікацій у умовах соціальних обмежень.
7. Працюючи із онлайн-інструментами у малих групах, скласти матрицю цінностей (віртуальна мозаїка) фахівця з міжнародних відносин (16-20 цінностей).
8. Взяти участь у випереджально-пошуковому проекті «Умови комунікативного успіху у міжнародних відносинах».

9. Сторітейлінг. Тема «Як я досягну успіху в професійній діяльності».
10. Скласти SWOT-аналіз «Я – фахівець з міжнародних відносин», вказавши сильні, слабкі сторони, загрози й перспективи з позицій використання іноземної мови у міжнародних відносинах.
11. Взяти участь у лексико-комунікативному батлі «Хто більше знає термінів міжнародної діяльності».
12. Розв'язати комунікативну дилему: «Соціальне дистанціювання – це проблема чи нова можливість міжнародних комунікацій».
13. Змодельовати й відтворити віртуальним способом «карту комунікативних перешкод» фахівця з міжнародних відносин.
14. Підготуватися до дискусії «Як сьогодні удосконалити мовленнєві уміння фахівця з міжнародних відносин».
15. Організувати під час проведення заняття з використанням Zoom групові діалоги між студентами із використанням заздалегідь підготовленими ними презентацій Canva на визначену викладачем тему.
16. Організувати міні-конкурс однокласників із питань «Що я знаю про майбутню спеціальність» із використанням цифрового додатка «Kahoot».
17. Скласти «карту мрій» про свою майбутню професійну діяльність, використовуючи при цьому спільну роботу з однокласниками у Google формах.
18. Обмінятися враженнями із однокласниками про заняття у змішаному форматі за допомогою Viber, WhatsApp, Instagram.
19. Взяти участь у творчому проєкті «Мої мовні уміння англійською», використовуючи при цьому можливість онлайн-дошки Padlet.
20. Підготувате презентацію для віртуальної подорожі Україною для демонстрації її представникам англійської делегації. У роботі використовуйте можливість візуалізації Inspiration.

Пропонована нами модель передбачала відвідування закладу освіти студентами двічі на тиждень по 2 академічні години, а в усі інші дні студенти працювали самостійно. Виконані завдання здобувачі освіти могли надсилати на перевірку через WhatsApp, Instagram, вайбер, електронну пошту, брати участь в онлайн-трансляціях через Google Classroom, Zoom.

Нижче наведено порівняльні дані моніторингу на констатувальному та контрольному етапах дослідження (таблиця 1).

Наведена таблиця 1 є підтвердження позитивної динаміки в експериментальній групі порівняно із контрольною, адже спостерігається зростання кількості здобувачів вищої освіти із оцінками «А» і «В», що дає підстави визнати зростання рівня сформованості іншомовної компетентності респондентів після запровадження авторської моделі.

Проведене нами дослідження є свідченням трансформації ролей суб'єктів освітнього процесу в умовах змішаного формату навчання. Дотичним у цьому контексті до нашого є дослідження, що засвідчує перспективність, переваги змішаного навчання, інтерактивність, але водночас відмічає відсутність постійного безпосереднього контакту [18]. Як і у нашому експерименті, у наукових розвідках практичного спрямування відмічається позитивний вплив змішаного формату на мотивацію до удосконалення навичок із різних видів мовленнєвої діяльності [22], обов'язковість належного позитивного ставлення студентської спільноти до такого формату здобуття знань [3], здійснюється підбір й апробація різноманітних інструментів запровадження моделі змішаного навчання, серед яких позитивно відзначається Google Classroom [30]. Оскільки нами запропоновано завдання, які передбачають використання різних цифрових інструментів залежно від можливостей студентів, то існує необхідність враховувати не тільки переваги, але й виклики змішаної моделі навчання. Проте, як і наша наукова розвідка, так й інші дослідження, доводять, що рівень сильних сторін змішаного навчання вищий за його обмеження. Адже здобувачі освіти позитивно оцінюють використання в іншомовній освіті яскравих зображень, відео, аудіо, читання текстів, спілкування в чаті, дискусійних форумів [13].

Порівняльний аналіз моніторингових даних респондентів дослідження								
Етапи дослідження / К-сть респондентів	Оцінка рівня сформованості іншомовної компетентності							
	A	B	C	D	E	FX	F	Усього опитаних
ЗВО1								
1-й курс, експериментальна група								
Констатувальний	2	5	6	10	2	0	0	25
Контрольний	5	7	10	3	0	0	0	25
1-й курс, контрольна група								
Констатувальний	2	3	8	7	5	0	0	25
Контрольний	2	4	9	6	4	0	0	25
ЗВО2								
3-й курс, експериментальна група								
Констатувальний	4	5	8	6	0	0	0	23
Контрольний	7	8	8	0	0	0	0	23
3-й курс, контрольна група								
Констатувальний	1	8	10	5	0	0	0	24
Контрольний	2	9	11	2	0	0	0	24
ЗВО3								
5-й курс, експериментальна група								
Констатувальний	3	10	7	0	0	0	0	20
Контрольний	6	12	2	0	0	0	0	20
5-й курс, контрольна група								
Констатувальний	1	7	8	5	0	0	0	21
Контрольний	2	7	7	5	0	0	0	21

Аналогічно нашому дослідженню є описана процедура його проведення на основі інтеграції традиційної та змішаної моделей навчання, за якою здобувачі освіти відвідували заклад раз на тиждень і мали лише одногодинну зустріч, а в інший час потрібно було переглядати навчальні відео через електронну платформу, встановлену університетом, та брати участь в онлайн-дискусійному форумі [2].

Ключова відмінність результатів нашого наукового пошуку від аналогічних наукових розвідок прикладного характеру у реалізації методики організації формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти, яка передбачає оптимальне поєднання змішаного навчання із сучасним цифровим інструментарієм та з професійною спрямованістю іншомовної підготовки у системі закладів вищої освіти.

Висновки

Дослідженням підтверджено раніше висунуті гіпотези про те, що іншомовна підготовка здобувачів вищої освіти буде ефективною за умов раціональної побудови моделі змішаного навчання; упровадження моделі змішаного навчання сприяє мотивації здобувачів вищої освіти до удосконалення іншомовної компетентності; поєднання у моделі змішаного навчання традиційних підходів, цифрових інструментів і професійної спрямованості викладання сприяє удосконаленню іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти. Водночас залежність ефективності змішаного навчання від суто технічних можливостей учасників освітнього процесу доведена не була.

Реалізація методики організації формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти, яка передбачає оптимальне поєднання змішаного навчання із сучасним

цифровим інструментарієм та з професійною спрямованістю іншомовної підготовки у системі закладів вищої освіти, сприяє удосконаленню іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти.

Пропонована у межах дослідження модель може бути використана у будь-якому закладі вищої освіти задля розвитку іншомовної компетентності студентів та легко адаптується відповідно до інтересів та опановуваної спеціальності.

Список використаних джерел

1. Agus Rianto (2020). Blended Learning Application in Higher Education: EFL Learners' Perceptions, Problems, and Suggestions. *Indonesian Journal of English Language Teaching and Applied Linguistics*, 5(1), 55-68.
2. Ai-Hwa Chen (2020). Investigating the Effects of Blended Learning on EFL Taiwanese College Students. *International Journal of Contemporary Applied Researches*, 1, 7, 3, 9-25.
3. Al Noursi, Omar Hussein (2020). The Impact of Blended Learning on the Twelfth Grade Students' English Language Proficiency. *Arab World English Journal*, 11, 4, 508-518. 11p.
4. Alberto Andujar (2020). Analysing WhatsApp and Instagram as Blended Learning Tools. doi: <https://www.igi-global.com/chapter/analysing-whatsapp-and-instagram-as-blended-learning-tools/238672>
5. Apandi, A. M., Raman, A. (2020). Factors Affecting Successful Implementation of Blended Learning at Higher Education. *International Journal of Instruction, Technology, and Social Sciences (IJITSS)*, 1(1), 13-23
6. Artyom D. Zubkov (2020). MOOCs in Blended English Teaching and Learning for Students of Technical Curricula. Proceedings of the Conference "Integrating Engineering Education and Humanities for Global Intercultural Perspectives", EEHGIP 2020: Integrating Engineering Education and Humanities for Global Intercultural Perspectives, 539-546. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-47415-7_57
7. Asadchykh, O. V., & Pereloma, T. S. (2021). Polyfunctional using of digital applications in the process of teaching future orientalist philologists. *Information Technologies and Learning Tools*, 81(1), 154-166. <https://doi.org/10.33407/itlt.v81i1.3299>
8. Blanka Klimova, Ivana Simonova, Petra Poulouva (2017). Blended Learning in the University English Courses: Case Study. doi: 10.1007/978-3-319-59360-9_5
9. Caruso, Marinella, Gadd Colombi, Anna and Tebbit, Simon (2017). Teaching how to Listen. Blended Learning for the Development and Assessment of Listening Skills in a Second Language, *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 14(1), doi: <https://ro.uow.edu.au/jutlp/vol14/iss1/14>
10. Di Xu, Danny Glick, Fernando Rodriguez, Bianca Cung, Qiujie Li, Mark Warschauer (2019). Does blended instruction enhance English language learning in developing countries? Evidence from Mexico. doi: <https://doi.org/10.1111/bjet.12797>
11. Dodi Mulyadi, Testiana Deni Wijayatingsih, Riana Eka Budiastuti, Muhimatul Ifadah, Siti Aimah (2020). Technological Pedagogical and Content Knowledge of ESP Teachers in Blended Learning Format. *ijET*, 15, 6, 124-139, doi: <https://doi.org/10.3991/ijet.v15i06.11490>
12. Ekaterina Ivanova, Marina Polyakova, Maria Abakumova (2020). Implementing a Blended Learning Approach to Foreign Language Teaching at SPbPU. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, doi:10.1088/1757-899X/940/1/012138
13. Fahmeeda Gulnaz, Amani Dakheel Allah Althomali, Daliyah Hesham Alzeer (2020). An Investigation of the Perceptions and Experiences of the EFL Teachers and Learners About the Effectiveness of Blended Learning at Taif University. *International Journal of English Linguistics*, 10, 1, 329-344, doi:10.5539/ijel.v10n1p329
14. Fatimah Mulya Sari, Achmad Yudi Wahyudin (2019). Undergraduate students' perceptions toward blended learning through instagram in english for business class. *International Journal of Language Education*, 3, 1, 64-73, doi: 10.26858/ijole.v1i1.7064
15. Gede Ginaya, Nyoman Mei Rejeki, Ni Nyoman Sri Astuti (2018). The Effects of Blended Learning to Students' Speaking Ability: A Study of Utilizing Technology to Strengthen the Conventional Instruction. *International Journal of Linguistics, Literature and Culture*, 4, No. 3, : 1-14, doi: <https://sloap.org/journals/index.php/ijllc/article/view/158>

16. Hossein Moradimokhles, Gwo-Jen Hwang (2020). The effect of online vs. blended learning in developing English language skills by nursing student: an experimental study, *Interactive Learning Environments*, doi: 10.1080/10494820.2020.1739079
17. Ilknur Istifci (2017). Perceptions of Turkish EFL Students on Online Language Learning Platforms and Blended Language Learning. *Journal of Education and Learning*, 6, 1, 113-121.
18. Jaroslav Kacetla, Ilona Semradova (2020). Reflection on blended learning and e-learning – case study. *Procedia Computer Science*, 176, 1322–1327
19. Liliana Cuesta Medina (2018). Blended learning: Deficits and prospects in higher education. *Australasian Journal of Educational Technology*, 34(1), 42-56.
20. Lyubov Alekseevna Krasnova, Viktor Yurjevich Shurygin (2020). Blended learning of physics in the context of the professional development of teachers. *Int. J. Technology Enhanced Learning*, 12, 1, 38-52.
21. Mahboubeh Taghizadeh, Fatemeh Hajhosseini (2020). Investigating a Blended Learning Environment: Contribution of Attitude, Interaction, and Quality of Teaching to Satisfaction of Graduate Students of TEFL. *Asia-Pacific Edu Res*, doi: <https://doi.org/10.1007/s40299-020-00531-z>
22. Nada Bin Dahmash (2020). 'I Couldn't Join the Session': Benefits and Challenges of Blended Learning amid COVID-19 from EFL Students. *International Journal of English Linguistics*, 10, 5, 221-230.
23. Nadezda Almazova, Anna Rubtsova, Elena Krylova and Aleksandra Almazova-Ilyina. Almazova, Nadezda, et al (2019). Blended learning as the basis for software design. *Annals of DAAAM & Proceedings*, p. 806.
24. Nicky Hockly (2018). Blended Learning (2018). *ELT Journal*, 72, 1, 97–101, doi:<https://doi.org/10.1093/elt/ccx058>
25. Noermanzah, Suryadi (2020). Improving students' ability to analyze discourse through the moodle-based blended learning method. English review. *Journal of English Education*, 9, 1, 81-93.
26. Pivneva Svetlana, Vitkovskaya, Nataliaya, Makarov Oleg Nikolayevich y Benikovna, Dobrova Katrina (2020). Integration of network capabilities of blended learning. *Revista Inclusiones*, 1, 7, 192-206.
27. Saovapa Wichadee (2018). Significant predictors for effectiveness of blended learning in a language course. *jaltcalljournal*, 14, 1, 25–42.
28. Suo Yan Ju, Suo Yan Mei (2018). Perceptions and Practices of Blended Learning in Foreign Language teaching at USIM. *European Journal of Social Sciences Education and Research*, 12, 1, 170-176.
29. Tadeyeva, M. I., Kupchyk, L. Y., & Litvinchuk, A. T. (2021). The use of ict tools for the formation of learning and communication strategies in the foreign language classroom in non-language institutions of higher education. *Information Technologies and Learning Tools*, 81(1), 272-284. <https://doi.org/10.33407/itlt.v81i1.3099>
30. Taufiqurrochman R., Imam Muslimin, Imam Rofiki, Joshua Abah Abah (2020). Students' Perceptions on Learning Management Systems of Arabic Learning through Blended Learning Model. *Jurnal Al Bayan: Jurnal Jurusan Pendidikan Bahasa Arab*, 12 (1), 22-36, doi: 10.24042/albayan.v%vi%i.5276
31. Wei Zhang, Chang Zhu (2020). Blended Learning as a Good Practice in ESL Courses Compared to F2F Learning and Online Learning. *International Journal of Mobile and Blended Learning (IJMBL)*, 12(1), 1-18, doi: 10.4018/IJMBL.2020010105
32. Yaroslavova E. N., Kolegova I. A., Stavtseva I. V. (2020). Flipped classroom blended learning model for the development of students' foreign language communicative competence. *Perspectives of Science & Education*, 42, 1, 399-412.
33. Zibin A., Altakhaineh ARM (2018). The effect of blended learning on the development of clause combining as an aspect of the acquisition of written discourse by Jordanian learners of English as a foreign language. *J Comput Assist Learn*, 1–12, doi:<https://doi.org/10.1111/jcal.12327>